

Hoe positief kan advies zijn?

Vandaag om 03:00 door Marc Cosyns

'Voor Frank Van den Bleeken waren de wettelijke vereisten in orde. Maar men vond geen "beul" voor het "vuile werk".' Foto: vrt

◀ 1 van 2 ▶

De uitzending van 'Panorama' over de euthanasievraag van een geïnterneerde zindert na en roept meer vragen op dan ze beantwoordt. Marc Cosyns zou graag het debat over de euthanasiewet heropend zien, vertrekkend van de patiëntenrechtenwet.

Wie? Huisarts, doceert huisartsgeneeskunde aan de UGent en publiceert geregeld over het levenseinde.

Wat? Een verzoek om euthanasie zou niet mogen vertrekken uit het gegeven dat zorg ontoereikend is.

'Als je de zorg niet krijgt waar je als patiënt recht op hebt, zeg dan dat je euthanasie wil.' Het is een advies dat de aalmoezenier van het UZ Gent aan patiënten geeft en waarover we samen met de geneeskundestudenten debatteren in de lessen zorgethiek. Ik dacht er afgelopen donderdag aan tijdens het schrijvende verhaal in de *Panorama*-uitzending 'Euthanasie in de gevangenis' en bij het lezen van de noodkreet van de aalmoezeniers na 28 jaar luisteren en nabij zijn (*DS 18 oktober*).

Ik vroeg me ook af waarom men deze uitzending nu had geprogrammeerd. Omdat het een jaar geleden was dat men deze euthanasie voor Frank Van den Bleeken had 'goedgekeurd' met drie 'positieve adviezen'? Alles was toen blijkbaar in televisiegereedheid gebracht voor een nieuwe euthanasieprimeur: de eerste geïnterneerde op basis van psychisch lijden. Wat we niet zagen in de uitzending was dat senator Louis Ide

(N-VA) deze goedkeuring publiek bracht en ‘de open deur’ intrapte: Frank kiest voor euthanasie omdat er in België geen noodzakelijke opvang is voor geïnterneerden zoals in Nederland (*DS 13 september 2012*). Is het sindsdien dat niemand nog de euthanasiebeslissing durft te nemen? Advocaat Jos Van der Velpen heeft Ide ondertussen aangeklaagd wegens het schenden van de sereniteit. Nu, een jaar later, spant hij een geding aan tegen de Belgische staat. ‘Externe arts’ Wim Distelmans stelt dat er een oplossing moet komen voor het einde van het jaar (aldus de programmamaker Dirk Leestmans in *Reyers Laat* na de uitzending van *Panorama*).

Misverstanden

Zoals Lieven Van Gils heb ook ik medelijden met Distelmans. Hij is het slachtoffer van de interpretatie van de euthanasieprocedurewet, namelijk: zorg voor de nodige positieve adviezen en dan komt het wel in orde. Leg het maar uit aan een patiënt zoals Frank Van den Bleeken, die volgens drie adviezen – zelfs één meer dan wettelijk vereist – voldoet aan alle voorwaarden en procedures, maar voor wie men geen beul vindt voor het vuile werk. Zo krijg ik patiënten op consultatie die zeggen gestuurd te zijn door ‘het Ulteam* van professor Distelmans’ met de twee nodige positieve adviezen en de veronderstelling dat ik ‘het’ dan wel zal doen. Ik neem dan meteen contact met Ulteam en het blijkt dat deze mensen het verkeerd begrepen hebben. Zo was er de schrijnende situatie van een vrouw die haar valies bij zich had en dacht dat het meteen in ons wijkgezondheidscentrum kon gebeuren. Totaal ontredderd hebben we haar naar huis gebracht en verder begeleid.

Maar ik heb ook respect voor Distelmans als hij zegt dat hij er zelf klaar mee moet zijn en voor zichzelf moet begrijpen dat euthanasie de minst slechte oplossing is. Dat hij moet weten of alle palliatieve behandelingen zijn uitgeput, zelfs al bevinden die zich in Nederland. Maar wat is dan het verschil tussen een palliatieve en een *ulteam* filter vraag ik me af. De eigen morele invulling van de arts? Of is het de schrik voor de krantenkoppen sinds de interventie van Ide?

Positief advies... voor de senatoren

Misschien gaven filosoof Johan Braeckman en psychiater Micheline Roelandt in de uitzending het juiste advies: zij willen de euthanasiewet toepassen zoals hij is, los van eigen morele invoeling. Zij vinden dat persoon en context onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn. Behandeling weigeren of ze niet meer kunnen krijgen en het ondraaglijk psychisch lijden, dat enkel door de patiënt kan beoordeeld worden, zijn doorslaggevend. De wet zoals hij is en waar een patiënt, ook een geïnterneerde, recht op heeft. Maar waarom kan de uitvoering niet in de gevangenis, die toch de thuis is van de geïnterneerde? En waarom kan/wil de behandelende gevangenisarts geen euthanasie toepassen?

Er blijven nog veel vragen onbeantwoord, ondanks of juist door een positief advies. Moeten we de euthanasiewet, die zoveel verwarring geeft in de hoofden van patiënten en zorgverleners, niet in vraag durven stellen en positief advies geven aan een wet betreffende hulp bij zelfdoding voor geïnterneerden zoals Frank en ook voor hen die ‘levensmoe’ zijn. (In Nederland is men daar volop mee bezig.) Voor de andere, ‘gewone’, patiënten is er de patiëntenrechtenwet. Daarin zijn als te verkrijgen rechten ingeschreven: behandeling toestaan, behandeling weigeren, stervensbegeleiding.

Ik geef het advies aan de senatoren om daarover te debatteren, maar vooral over de implementatie van de noodzakelijke zorg voor iedereen. Zodat levenseindekeuzes niet moeten worden gemaakt bij gebrek aan zorg.

